

Bijstelling voor 2012 op het Landelijk Beleidskader Jeugdzorg 2009-2012

1. Het Rijksbeleid

Stelselherziening jeugd (toevoeging op pag. 3 onder 1 Rijksbeleid)

Onze ambitie is de ondersteuning en zorg voor kinderen en hun ouders te verbeteren en deze meer te laten uitgaan van de eigen kracht van kinderen, jongeren en hun ouders. Jeugdigen en hun ouders moeten in de buurt en binnen hun eigen netwerk terecht kunnen voor laagdrempelige ondersteuning en hulp bij opgroeien en opvoeden. Zorg en ondersteuning voor jeugdigen wordt zo slagvaardiger en er kan verband gelegd worden met andere diensten bijvoorbeeld op het terrein van wonen of werk en inkomen. Hierdoor voorkómen we dat normale opvoedvragen dure zorgvragen worden en kunnen we op termijn het groeiend beroep op gespecialiseerde zorg terugdringen.

Om deze doelen te bereiken, wil het kabinet gemeenten financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk maken voor de uitvoering van alle jeugdzorg die nu onder het Rijk, de provincies, de gemeenten, de AWBZ en de ZvW valt. De stelselwijziging is geen doel op zich, maar een middel om betere randvoorwaarden te creëren. Het gaat niet alleen om een overheveling van taken en financiering naar gemeenten. In essentie wil het kabinet samen met alle betrokkenen, gemeenten, provincies, zorgverzekeraars, instellingen en cliënten, een nieuw inhoudelijk fundament van de zorg voor jeugdigen opbouwen. Om te zorgen dat tijdens deze verbouwing het werk kan doorgaan, is het nodig dat alle partijen de schouders eronder zetten vanuit de breed gedeelde overtuiging dat dit grote onderhoud nodig is voor een betere zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen. De medewerking van provincies bij de stelselwijziging is onontbeerlijk omdat de kennis en ervaring met de (aansturing van) de geïndiceerde jeugdzorg dáár aanwezig is. Het beroep op provincies houdt in dat zij deze kennis en ervaring in de komende jaren overdragen aan gemeenten die in de periode 2013-2016 verantwoordelijk worden voor nieuwe taken op het terrein van zorg voor jeugd.

In de bestuursafspraken 2011-2015 tussen Rijk, IPO en VNG is vastgelegd dat deze partijen gezamenlijk een transitieplan opstellen om de overdracht van kennis en ervaring in goede banen te leiden. In dit plan zal onder meer aandacht zijn voor opdracht, positionering en het startmoment van een (tijdelijke) transitiecommissie die de overgang zal begeleiden. Ook zal het plan een kader bevatten dat duidelijkheid biedt over de grenzen waarbinnen experimenten kunnen plaatsvinden. Bij experimenten moet volstrekt duidelijk zijn wie de formele verantwoordelijkheden, zoals vastgelegd in de Wet op de Jeugdzorg, draagt: de provincie of de gemeenten. Dit kader biedt de gelegenheid de resultaten van experimenten binnen gemeenten te wegen en te beoordelen. Goede praktijken kunnen zo op gecoördineerde manier worden verspreid en geborgd.

Beleidsinformatie (toevoeging op pag. 3 onder B Informatievoorziening)

De ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Veiligheid en Justitie (voorheen programmaministerie voor Jeugd en Gezin en ministerie van Justitie) zijn samen met het IPO en Jeugdzorg Nederland (voorheen MOgroep) gekomen tot een herijking van de beleidsinformatie. De provincies dienen vanaf 1 april 2011 de beleidsinformatie aan het Rijk aan te leveren volgens het nieuwe informatieprotocol. Het Rijk draagt zorg voor een elektronisch format waarmee provincies hun beleidsinformatie kunnen aanleveren.

Verantwoordingsinformatie (toevoeging op pag. 3 onder B Informatievoorziening)

IPO, Jeugdzorg Nederland, VWS, LCFJ, IJZ en CBS werken samen aan de realisatie van een nieuwe verantwoordingssystematiek, één die aansluit bij de systematiek voor instellingen in de cure en de care (Jaardocument). Volgens planning gaat de nieuwe verantwoording in vanaf het jaar 2012. Dit betekent dat de instellingen begin 2013 volgens de nieuwe systematiek hun jaarverantwoording over 2012 kunnen afleggen. Provincies maken in 2012 afspraken met de instellingen over de verantwoording volgens de systematiek van het Jaardocument. De bedoeling is dat na besluitvorming hierover ook de bureaus jeugdzorg volgens deze systematiek gaan verantwoorden.

Trajecten jeugdzorg^{plus} (toevoeging op p.5 onder E Gesloten jeugdzorg)

VWS, afzonderlijke provincies en afzonderlijke gemeenten maken afspraken na overleg met de betrokken instellingen om pilots trajecten jeugdzorg^{plus} te doen starten.

Het doel is dat binnen het huidige wettelijk kader in de vorm van pilots verkend wordt hoe de trajecten jeugdzorg^{plus} vormgegeven kunnen worden. Uitvoering van dit scenario betekent dat bij de invoering van trajecten niet gewerkt wordt met generieke uitgangspunten zoals één trajectprijs en een gemiddelde of maximale verblijfsduur, maar dat werkende weg verkend wordt wat de gemiddelde trajectprijs is en welke verkorting van de verblijfsduur mogelijk is.

2. Het provinciaal beleid

2.1 Provinciale jeugdzorg

Intersectoraal zorgaanbod (toevoeging op pag.8, onder F Afstemming en samenwerking)

Onder intersectorale zorg wordt de zorg aan jeugdigen met meervoudige problematiek verstaan, waarbij met inzet uit meerdere sectoren (provinciale jeugdzorg, jeugd-lvg, jeugd-ggz) gelijktijdig of volgtijdelijk afgestemde zorg wordt geleverd. Om de ontwikkeling van deze zorg te stimuleren is in het Afsprakenkader jeugdzorg 2010-2011 opgenomen dat het Rijk de ontwikkeling van zorgtrajecten voor kinderen die na of naast de jeugdzorg ook behoefte hebben aan lvg- of ggz-zorg stimuleert door samen met provincies en betrokken instellingen regionale pilots mogelijk te maken. Hiervoor zijn inmiddels drie pilotregio's geselecteerd (Limburg, Overijssel, Friesland). Daarnaast worden door Jeugdzorg Nederland, GGZ Nederland, VGN en het VOBC LVG regionale bijeenkomsten georganiseerd om goede voorbeelden van intersectorale samenwerking te presenteren en ervaringen met samenwerking uit te wisselen. Doel van deze bijeenkomsten is elkaar in de regio te leren kennen en van elkaar te leren. Tevens zullen goede voorbeelden gebundeld worden gemaakt om landelijk te verspreiden. Het Rijk faciliteert de bijeenkomsten en de inventarisatie van goede voorbeelden.

De financiers (provincies en zorgkantoren/zorgverzekeraars) stimuleren intersectorale aanpak en intersectoraal aanbod. Als voorbereiding op hun zorginkoop voeren provincies en zorgkantoren/zorgverzekeraars hiertoe structureel overleg over het voorzieningenpatroon per provincie/regio. Hierbij wordt informatie over de wachtlijsten c.q. capaciteitsproblemen uitgewisseld. Beide partijen streven naar pragmatische oplossingen voor knelpunten die voortvloeien uit de verschillende financieringssystemen.

Terugdringen instroom geïndiceerde jeugdzorg en continuering afspraak: alle kinderen krijgen de noodzakelijke zorg (toevoeging nieuwe alinea G op pag. 8, onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Het Afsprakenkader jeugdzorg 2010-2011 is per brief van 20 januari 2010 (TK 2009-2010, 31839, nr. 31) onderdeel geworden van het Landelijk Beleidskader 2009-2012. Deze bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en provincies beogen een trendbreuk te bewerkstelligen waarbij de groei van de vraag naar jeugdzorg wordt verminderd, en op langere termijn zelfs ingeperkt.

De doelstellingen uit het Afsprakenkader 2010-2011 zijn:

- Komen tot stabilisatie en zelfs daling van de vraag naar geïndiceerde zorg (tweedelijnszorg);
- Meer kinderen worden sneller geholpen voor hetzelfde budget;
- Kinderen die niet langer tweedelijns jeugdzorg nodig hebben maar wel eerstelijns nazorg worden aansluitend zonder wachttijd voor nazorg opgevangen in de eerstelijnszorg waardoor de druk op de tweedelijnszorg daalt.

Was in 2010 en 2011 nog de ambitie om de groei een halt toe te roepen, in 2012 komt een daling van de vraag naar jeugdzorg in zicht.

De afspraak uit het Afsprakenkader jeugdzorg 2010-2011 over de toegankelijkheid van de zorg wordt gecontinueerd:

Aan alle kinderen wordt de zorg geboden die nodig is, waarbij:

- aan kinderen bij wie de veiligheid in het geding is en kinderen in crisissituaties direct de geïndiceerde zorg wordt geboden;
- de inzet is dat kinderen binnen negen weken worden geholpen. Langer wachten kan als dat volgens bureau jeugdzorg voor de betreffende jongere inhoudelijk verantwoord is.

Buitenlands en particulier zorgaanbod (toevoeging nieuwe alinea H op pag. 8, onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Ten aanzien van buitenlands zorgaanbod zijn in 2010 maatregelen genomen om verantwoorde zorg in het buitenland mogelijk te maken. Provincies, bureaus jeugdzorg en zorgaanbieders zijn hier door het rijk per brief d.d. 10 februari 2010 (JZ/GJ-2986646) van op de hoogte gesteld. De inspectie ziet toe op de uitvoering van gemaakte afspraken rond de kwaliteit van buitenlands zorgaanbod en informeert de provincie indien zij constateert dat gemaakte afspraken niet worden nagekomen.

Met het IPO, JN en de Inspectie jeugdzorg wordt een voorstel uitgewerkt om de kwaliteit, de veiligheid en het toezicht in particuliere instellingen te kunnen garanderen. Het voorstel wordt in 2011 geïmplementeerd.

Met de inwerkingtreding van het Haags Kinderbeschermingsverdrag (HKBV) per 1 mei 2011, dient het buitenlands zorgaanbod in overeenstemming te worden gebracht met de uitgangspunten van het HKBV. Het IPO, JN en de Inspectie Jeugdzorg nemen deel aan de (interdepartementale) werkgroep die beziet op welke wijze het verdrag dient te worden geïmplementeerd.

Provinciegrens-overschrijdende opvang (toevoeging nieuwe alinea I op pag. 8 onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Voor een deel van de jeugdigen met een indicatie jeugdzorg is het wenselijk of zelfs noodzakelijk dat zij buiten de provincie van herkomst worden opgevangen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de vrouwenopvang. Een deel van de vrouwen die in de vrouwenopvang verblijven is minderjarig. Deze minderjarige vrouwen, die vaak slachtoffer zijn van loverboys of eerdere relateerd geweld, hebben vrijwel allemaal een indicatie jeugdzorg. Vanwege hun veiligheid moeten ze buiten hun eigen provincie opgevangen kunnen worden.

Van de provincies wordt verwacht dat zij kunnen aangeven hoe zij de zorg hebben geregeld voor jeugdigen die zorg buiten de provinciegrenzen ontvangen.

Overigens blijft VWS voor wat betreft slachtoffers van eerdere relateerd geweld, zoals gemeld in de brief aan de Tweede Kamer van 10 februari 2011 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 30 388, nr. 41) zorg dragen voor financiering van opvangplekken van de pilots Zahir van Fier Fryslan en EVA van Kompaan/De Bocht.

Uniforme klachtafhandeling (toevoeging nieuwe alinea J op pag. 8 onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

De provincies zorgen voor een eenduidige en uniforme klachtafhandeling bij de bureaus jeugdzorg. Daarbij zijn de in de handreiking "Goede klachtbehandeling in de jeugdzorg" van de Nationale ombudsman opgenomen uitgangspunten leidend.

Decentralisatie Landelijk Werkende Instellingen (toevoeging nieuwe alinea K op pag. 8 onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Met ingang van 2013 wordt de inpassingsperiode met betrekking tot de financiering van het zorgaanbod van de zes landelijk werkende instellingen (LWI's) beëindigd. Hierover bestaat overeenstemming tussen provincies/stadsregio's, Rijk en de betreffende LWI's. Met ingang van 2013 is sprake van volledige decentralisatie van de financiering van de LWI's zoals met invoering van de Wet op de jeugdzorg beoogd.

Rijk, provincies/stadsregio's en LWI's hebben voor een zorgvuldige overgang voor zowel de

cliënten als de betreffende instellingen nadere afspraken gemaakt.

In het overgangsjaar 2012 financieren de afzonderlijke provincies de LWI's, waarbij nog sprake is van een budgetgarantie per LWI en gedwongen winkelnering door de provincies. De middelen die in 2011 per LWI beschikbaar zijn, worden daartoe verdeeld over provincies/stadsregio's op basis van de verdeling van de vraag. In dit overgangsjaar kunnen de LWI's zich nadrukkelijker gaan richten op de regio's waar met name de vraag naar het betreffende hulpaanbod vandaan komt.

Vanaf 2013 wordt het betreffende budget verdeeld op basis van de dan geldende algemene verdeelsleutel voor de doeluitkering jeugdzorg en maken deze middelen integraal onderdeel uit van de provinciale doeluitkering. Er is dan niet langer sprake van budgetgarantie en gedwongen winkelnering. Daarmee nemen de betreffende instellingen dezelfde positie in als andere (boven)provinciaal werkende instellingen. Provincies/stadsregio's kunnen naar behoefte zorg inkopen bij deze instellingen. Cliënten die specifiek zijn aangewezen op het betreffende zorgaanbod kunnen ook dan op grond van de Wet op de jeugdzorg hiervan gebruik maken. Conform de wet kunnen provincies die in de toekomst mogelijk niet langer zelf dergelijk aanbod financieren, hiertoe afspraken maken met andere provincies over verrekening van de kosten.

Het convenant met de landelijk werkende instellingen waarmee nadere invulling wordt gegeven aan de gemandateerde bevoegdheid voor de justitiële taken, wordt wederom verlengd totdat de jeugdbescherming en jeugdreclassering worden gedecentraliseerd naar gemeenten;

Tolk- en vertaaldiensten (toevoeging nieuwe alinea L op pag. 8 onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Het ministerie van VWS vergoedt in 2011 nog vanuit de rijksbegroting de kosten voor tolken en vertalers die door de zorgverleners (waaronder Jeugdzorg) worden ingezet. Daartoe is een contract met een bemiddelaar voor het verlenen van tolkdiensten (mondeling) en vertaaldiensten (schriftelijk) afgesloten. De rekening komt, zonder tussenkomst van patiënt of zorgverlener, direct bij VWS terecht. De huidige regeling past niet bij de eigen verantwoordelijkheid van patiënten/cliënten om de Nederlandse taal zelf machtig te zijn. Een regeling vanuit het ministerie van VWS om tolk- en vertaaldiensten in de zorg te vergoeden past daar niet bij en daarom wordt deze regeling per 1 januari 2012 stopgezet. Vanuit het oogpunt van bescherming van verblijfgegevens wordt een uitzondering gemaakt voor de inzet van tolk- en vertaaldiensten in de Vrouwenopvang.

Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) (toevoeging nieuwe alinea M op pag.8 onder 2.1 Provinciale jeugdzorg)

Vooruitlopend op de wettelijke plicht tot het hebben van een VOG voor werknemers in de jeugdzorg, zien provincies er op toe dat bureaus jeugdzorg en zorgaanbieders in de provinciale jeugdzorg van nieuwe werknemers een recent VOG eisen. Met het verplicht worden van een VOG in de jeugdzorg, zal deze recente VOG voor alle werknemers in de jeugdzorg gaan gelden.

2.2 Jeugdbescherming

Doorlooptijden jeugdbeschermingsketen (toevoeging op pag. 8 onder A Landelijke invoering van een nieuwe wijze voor samenwerking)

De doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen blijven de aandacht vragen. Ook - of misschien wel juist - nu het programma Beter Beschermd is beëindigd.

In de periode 2008 tot en met 2010 zijn de doorlooptijden in de totale jeugdbeschermingsketen - datum spoorbesluit (= vaststelling kindbedreigende situatie) tot datum uitspraak maatregel Kinderrechter - aanzienlijk verkort. De doorlooptijden zijn teruggelopen van gemiddeld tien naar gemiddeld drie maanden. Dit betekent een vermindering van zeven maanden. Het doel om per 1 januari 2010 de totale doorlooptijd voor 75% van de gevallen terug te brengen naar maximaal 61 dagen is niet bereikt. Dit bleek, mede gezien een langere doorlooptijd bij de Rechtbanken vanwege wettelijke termijnen, ook niet haalbaar.

Daarom zijn met de ketenpartners (Bureaus Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming en Rechtbanken) afspraken gemaakt over een aangepast einddoel voor de gehele jeugdbeschermingsketen en de termijn waarbinnen deze ambitie bereikt wordt. De ambitie is om eind 2012 in 75% van de zaken een doorlooptijd van 70 dagen te realiseren tussen datum spoorbesluit en datum uitspraak Kinderrechter. Tot eind 2012 zal een gemiddelde doorlooptijd van drie maanden als maximum gehanteerd worden.

De Bureaus Jeugdzorg hebben een belangrijke taak en verantwoordelijkheid bij twee onderdelen van de jeugdbeschermingsketen;

- de termijn tussen datum spoorbesluit en datum bespreking 'casusoverleg bescherming';
- de termijn tussen datum uitspraak Kinderrechter en datum eerste contact gezinsvoogd met cliënt.

De norm van 75% binnen 7 kalenderdagen tussen spoorbesluit en casusoverleg is in de praktijk al nagenoeg gerealiseerd door de Bureaus Jeugdzorg. Deze norm blijft dan ook gehandhaafd. Voor de start van de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen geldt dat 75% van de cliënten binnen 7 dagen een 'face to face' contact met de (gezins)voogdijwerker heeft gehad. Deze norm is tot nu toe onvoldoende getoetst omdat de bureaus jeugdzorg nog niet in staat waren om beleidsinformatie over de realisatie van deze norm te leveren. Met het nieuwe beleidsrapportageformat 2011 is voorzien in deze beleidsinformatie. De provincies zien toe op de realisatie van deze afspraken over deze twee normen bij de bureaus jeugdzorg en monitoren deze afspraken op basis van het nieuwe beleidsinformatieformat.

Met de Raad voor de Kinderbescherming en de Raad voor de Rechtspraak zijn aparte afspraken gemaakt over de doorlooptijden van die onderdelen van de keten waarvoor zij direct verantwoordelijk zijn. Met de Raad voor de Kinderbescherming is de ambitie afgesproken om in 2012 in 75% van de gevallen binnen 42 dagen een raadsonderzoek af te ronden. Met de Raad voor de Rechtspraak is de afspraak gemaakt om een norm van 75% in 3 weken te hanteren. In 2012 zullen alle staande en nog te ondernemen activiteiten om de doorlooptijd te verlagen volledig gerealiseerd zijn. Op dat moment is het mogelijk om een finaal oordeel te kunnen geven of de ambitie van 75% binnen 70 dagen realiseerbaar is.

Caseload gezinsvoogdij (toevoeging op pag. 8 onder C Deltaplan)

In enkele provinciale uitvoeringsprogramma's is aangegeven dat de caseload voor het gezinsvoogdijwerk hoger zal zijn dan de 15 cliënten per fte waarop de normprijs voor de uitvoering van de ondertoezichtstelling is gebaseerd. Naar analogie van de in het Convenant Verdonk (2007) overeengekomen afspraken met de provincies c.q. grootstedelijke regio's en de bureaus jeugdzorg c.q. Landelijk Werkende Instellingen is het toegestaan om een andere verdeling van werkzaamheden toe te passen dan die waarop de normprijs voor de ots is gebaseerd. Het Rijk gaat ervan uit dat deze aangepaste caseload is gebaseerd op een overheveling van taken van de gezinsvoogdijwerker naar bijvoorbeeld een administratief medewerker, en dat de hogere caseload geen afbreuk doet aan de met elkaar overeengekomen kwaliteit van de ondertoezichtstelling. De provincies worden verzocht zich aan de in het convenant overeengekomen caseload-norm van gemiddeld 1 op 15 voor het gezinsvoogdijwerk te houden. Indien de provincie hiervan afwijkt, dient een eventuele andere werkverdeling in een eerstvolgend uitvoeringsprogramma expliciet aan te worden getoond.

Voogdij (toevoeging op p.9 onder D Kwaliteitsverbetering voogdij)

De methode voogdij is eind 2009 definitief vastgesteld. Met deze nieuwe methode wordt beoogd het aantal voogdijoverdrachten aan burgervoogden te verhogen. Op basis van deze methode is medio 2010 een nieuwe urennorm voor de voogdij vastgesteld. Deze urennorm bedraagt gemiddeld 54 uur per jaar per cliënt; hetgeen overeenkomt met een caseload van 1 fte voogdijmedewerker op gemiddeld 23 cliënten. In 2011 wordt gestart met de implementatie van de methode. Voor de invoering van de nieuwe voogdijmethode worden in 2011 met IPO en Jeugdzorg Nederland afspraken gemaakt die worden vastgelegd in de nota "Implementatie- en financieringskader methode voogdij 'Verschoven Gezag'". Het Ministerie van Veiligheid en Justitie

draagt in dit kader bij aan een vergoeding van de kosten voor scholing van de medewerkers, een vergoeding voor de landelijke coördinatie en begeleiding van de invoering en een vergoeding voor regionale projectleiders. Met Jeugdzorg Nederland en IPO worden afspraken gemaakt over de periode waarin de met de nieuwe methode beoogde resultaten, bereikt moeten zijn. Voor de duur van deze periode wordt de huidige normprijs voogdij opgehoogd met een projectsubsidie waarmee de ophoging van het gemiddeld aantal uren per jaar, tot in totaal 54 uur, gerealiseerd wordt.

Drie jaar na start van de implementatie zal een evaluatie plaatsvinden ('validatie light'). Hierin wordt zowel onderzoek gedaan naar de implementatie en de effecten van de methode in de praktijk, alsmede onderzoek gedaan naar het tijdsbeslag van enkele onderdelen van de methode in de praktijk. Deze evaluatie is het eerste moment waarop besloten kan worden om de projectsubsidie voor de uitbreiding van de normuren om te zetten in een formele ophoging van de normprijs, gebaseerd op 54 uur.

De provincies worden verzocht erop toe te zien dat de bureaus jeugdzorg in 2012 het traject voor de implementatie van de methode voor de voogdij afronden met een caseload van in beginsel 23 voor de voogdijwerker. Indien de provincie van deze caseload afwijkt, dient een eventuele andere werkverdeling in een eerstvolgend uitvoeringsprogramma expliciet aan te worden getoond. De provincie wordt verzocht erop toe te zien dat de afspraken over de te realiseren resultaten (% voogdijoverdracht naar pleegouders, % voogdijen conform nieuwe methode (i.c. een hulpverleningsplan conform perspectiefbijeenkoms) en duur van de voogdijmaatregel) zoals opgenomen in de nota "Implementatie- en financieringskader methode voogdij 'Verschoven Gezag'" worden uitgevoerd conform de nog vast te stellen kadernota.

Vroegtijdig ingrijpen (toevoeging op p.9 onder E Vroegtijdig ingrijpen)

Op dit moment wordt door de politie in 4 pilotregio's een signalering- en doorverwijzinginstrument om 12-minners te screenen op recidiverisico, getest (ProKid). Het evaluatierapport van het onderzoek naar de vraag of het instrument in aanmerking komt voor landelijke toepassing, komt naar verwachting in juni 2011 beschikbaar en tegen het eind van 2011 zal daar vervolgens over worden besloten. De inschatting blijft dat door de politie meer jongeren vroegtijdig worden doorverwezen naar het bureau jeugdzorg. Dit zullen jongeren zijn, waarvan mag worden aangenomen dat zij anders in een later stadium bij bureau terecht waren gekomen. Aan de provincies wordt verzocht hiermee rekening te houden in hun uitvoeringsprogramma.

Toetsende taak en risicomanagement (toevoeging nieuwe alinea F op pag. 9, onder 2.2. Jeugdbescherming)

Gelet op de verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering wordt aan provincies blijvende aandacht gevraagd voor "de toetsende taak" en het "risicomanagement". Provincies zijn hier per brief van 9 juli 2010 (nr. DDS 5654688) over geïnformeerd.

Samenwerking Bureau Jeugdzorg en Raad voor de Kinderbescherming (toevoeging nieuwe alinea G op pag.9, onder 2.2. Jeugdbescherming)

De komende periode zal, gelet op de veiligheid van kinderen vooral in de fase voorafgaand aan een eventueel te vragen beschermingsmaatregel, extra aandacht van de provincie worden gevraagd voor de samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). In dit verband wordt gewezen op de rapporten van de Inspectie Jeugdzorg die op 3 december 2010 aan de Tweede Kamer zijn aangeboden waarin de aanbevelingen door de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ter harte worden genomen. Ook wijs ik op het op 13 januari 2011 openbaar gemaakte rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (hierna: Onderzoeksraad) "Over de fysieke veiligheid van het kind" en de beleidsreactie die op 31 januari 2011 aan de Tweede Kamer is aangeboden. De aanbevelingen in de rapporten onderstrepen het belang van duidelijke afspraken met de RvdK en de Bureaus Jeugdzorg.

Als vervolgactie op de aanbevelingen van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) wordt momenteel gewerkt aan verbetering in de samenwerking tussen de Bureaus Jeugdzorg en de RvdK. Om aan genoemde aanbevelingen uitvoering te geven is een viertal werkgroepen gestart waarbij het onderwerp verbetering samenwerking verder opgepakt en uitgewerkt wordt. Het IPO is betrokken bij deze vervolgacties in werkgroepverband. Deze aanpak zal leiden tot (o.m.) nieuwe werkafspraken en protocollen. Aan de provincies wordt verzocht de naleving van deze afspraken, protocollen en eventuele andere uit de werkgroepen naar voren komende acties te bevorderen. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie zal met de RvdK nadere afspraken maken over hun aandeel aan de vervolgacties.

In vervolg op de onderzoeken van de IJZ (1. "Een kindbeschermingsmaatregel? Besluiten en overwegingen van de Raad voor de Kinderbescherming"; 2. "Onderzoek bij de Raadsregio Rotterdam – Rijnmond en BJZ Rotterdam naar aanleiding van het overlijden van drie baby's") hebben de Raad voor de Kinderbescherming en de Bureaus Jeugdzorg nieuwe afspraken gemaakt. Als vervolg op de aanbevelingen in het landelijk rapport zijn de afspraken aangescherpt in het Landelijk Toetsingskader. Het Landelijk Toetsingskader is gemaakt in 2005 ter ondersteuning van de Bureaus Jeugdzorg en de Raad in de regio. Zij zijn op grond van de Wet op de Jeugdzorg verplicht met elkaar een samenwerkingsprotocol te sluiten.

Kinderbeschermingswetgeving (toevoeging nieuwe alinea H op pag.9, onder 2.2. Jeugdbescherming)

In 2011 is een aanvang gemaakt met de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel voor de wijziging van de kindbeschermingswetgeving. Bij de afronding van de behandeling door de Tweede kamer is een aanzienlijk aantal amendementen aangenomen. Er zal een ex ante uitvoeringsonderzoek worden verricht naar (o.m.) de gevolgen van deze wetgeving voor de werkprocessen en de eventuele financiële consequenties daarvan. De Bureaus Jeugdzorg zijn in de aanloop naar de parlementaire behandeling al uitgenodigd om plannen te maken voor de implementatie van de nieuwe wetgeving, inclusief de financiële consequenties daarvan.

Over de resultaten van het ex ante uitvoeringsonderzoek zal, in combinatie met de al eerder opgestelde implementatieplannen van de bureaus jeugdzorg, nadere besluitvorming plaatsvinden, die leiden tot nieuwe afspraken over het werkproces en de financiële consequenties van die afspraken. De provincies hebben de taak toe te zien op de uitvoering van de implementatieplannen door de bureaus jeugdzorg.

Herijkingsonderzoek tarief en taakstelling Jeugdbescherming Balkenende-IV (toevoeging nieuwe alinea I op pag. 9, onder 2.2 Jeugdbescherming)

In 2010 heeft een herijkingsonderzoek plaatsgevonden naar het tarief van de jeugdbescherming en jeugdreclassering. De resultaten van dit onderzoek zijn eind 2010 opgeleverd. In januari 2011 heeft (mede) over dit onderzoek een debat plaatsgevonden in de Tweede Kamer. Op basis van dit debat heeft de Tweede Kamer de Algemene Rekenkamer verzocht nader onderzoek te doen naar de bestedingen van de bureaus jeugdzorg, naar de oorzaken voor de verschillen in die bestedingen en naar de vraag waarom sommige bureaus wel uitkomen met het tarief en andere niet. De Algemene Rekenkamer zal haar onderzoek begin november 2011 afronden. Op basis van de resultaten van dat onderzoek zal nadere besluitvorming plaatsvinden over de aanpassing van het tarief van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

In het regeerakkoord van het kabinet Balkenende-IV is een taakstelling van 5% opgenomen voor de maatregelen van jeugdbescherming (OTS en voogdij) en jeugdreclassering. Door de Tweede Kamer is de taakstelling voor de maatregelen van jeugdbescherming ongedaan gemaakt voor de jaren 2009, 2010 en 2011 (kamerstuk 31700, nr. 31). Voor de jeugdreclassering is de taakstelling wel doorgevoerd. Vanaf 2012 zal de taakstelling voor de maatregelen van jeugdbescherming alsnog van kracht worden.

2.3 Jeugdreclassering

Identificatieplicht in de jeugdstrafrechtketen

Vanaf oktober 2010 geldt wetgeving die de onderdelen van de strafrechtketen ertoe verplicht de identiteit van de justitiabelen te controleren. Om effectief identiteitsfraude tegen te gaan zal de identiteit aan het begin van ieder traject deugdelijk moeten worden vastgesteld. De Bureaus Jeugdzorg hebben hier een belangrijke rol in. Van hen wordt een actieve deelname verwacht aan de ingebruikname en praktische toepassing van de verificatieverplichting.

Project Nazorg Jeugd (toevoeging op blz. 10, onder kop A Project Nazorg Jeugd)

Vanaf oktober 2009 is de landelijke invoering van het netwerk- en trajectberaad voor jeugdigen die op strafrechtelijke titel uitstromen uit een JJI een feit. Op 23 september 2010 is de applicatie ICT Nazorg jeugd landelijk beschikbaar gekomen waardoor de beraden ook digitaal ondersteund worden. Namens de keten is het eigenaarschap van de applicatie bij de RvdK belegd.

Aangezien bijna de helft van de jeugdigen een jji verlaat binnen 3 weken is met BJZ/jeugdreclassering afgesproken dat deze jeugdigen met spoed Toezicht en Begeleiding (T&B) krijgen door de jeugdreclassering. Deze afspraak is landelijk ingevoerd.

De invoering van verplichte nazorg zal met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel wijziging Bjj een feit zijn. De wet is in de zomer van 2011 in werking getreden. Zolang de verplichte nazorg nog niet een feit is, krijgen alle pij-ers al een aanbod voor vrijwillige nazorg. De volwassen reclassering en de jji trekken hierin gezamenlijk op.

Van de BJZ/jeugdreclassering wordt een blijvende actieve deelname verwacht aan de netwerk- en trajectberaden en een financiële bijdrage voor het gebruik van de applicatie ICT Nazorg jeugd maar ook aan de begeleiding van jeugdigen gedurende de nazorgfase en waar nodig de overdracht naar de volwassenreclassering. Er zullen met de provincies nog dit jaar afspraken worden gemaakt over de structurele financiering van de nazorg.

Gedragbeïnvloedende maatregel (toevoeging op blz. 10, onder kop B Gedragbeïnvloedende maatregel)

In 2010 is de implementatie van de Gedragbeïnvloedende Maatregel afgerond. Er zullen met de provincies nog dit jaar afspraken worden gemaakt over de structurele financiering van de Gedragbeïnvloedende Maatregel.

Informatie-uitwisseling in de jeugdstrafrechtketen (toevoeging op blz. 10, onder kop C Informatie-uitwisseling in de jeugdstrafrechtketen)

De in 2008 opgerichte stuurgroep die het traject Informatie-uitwisseling in de jeugdstrafrechtketen aanstuurt, heeft de volgende doelstellingen geformuleerd:

- a) een veilige, uniforme, volledige en tijdige informatie uitwisseling tussen de betrokken partijen in de keten;
- b) een vermindering van de administratieve lastendruk (geen overtypen bij overdracht aan de volgende ketenpartij).

Op basis van een Plan van Aanpak is in 2010 en 2011 gericht gewerkt aan het volgende om de genoemde doelstellingen in de jeugd(strafrechts)keten mogelijk te maken:

- In 2009 is de technische infrastructuur ketenbreed geschikt gemaakt en zijn pilots verricht met e-formulieren voor het Landelijk Instrumentarium (LIJ) en met het casusoverlegsysteem voor Nazorg jeugd; zie boven;
- In 2011 is voorzien dat de applicatie ICT Nazorg Jeugd migreert naar het generieke casusondersteunend systeem (GCOS) plaats.
- In 2011 worden deze voorzieningen verder geïntegreerd en landelijk operationeel gemaakt.

Dit blijft een pro-actieve houding van de Bureaus Jeugdzorg bij het project vergen. Voor de Informatie-uitwisseling in de Jeugdstrafrechtketen is het systeem Nazorg Jeugd ontwikkeld. De

kosten van de ontwikkeling en de implementatie zijn gedragen door het Rijk. Voor het beheer van het systeem is in de Programmaboord Informatiemanagement in de Jeugdketen begin januari besloten dat een bijdrage wordt gegeven door alle betrokken ketenorganisaties.

3. Aandachtsgroepen

Pleegzorg (toevoeging op pag. 10, onder kop A Pleegzorg)

Wetsvoorstel Verbetering positie pleegouders

Het wetsvoorstel Verbetering positie pleegouders zal naar verwachting per 1 januari 2012 in werking treden en beoogt onder meer:

- een hogere en daarmee toereikende pleegvergoeding voor pleegouders;
- het vervallen van de ouderbijdrage en het recht op kinderbijslag voor ouders.

Bij de uitvoering van de huidige ouderbijdrageregeling doen zich knelpunten voor ten aanzien van de volledigheid en actualiteit van de gegevens die zorgaanbieders via BJZ aanleveren bij het LBIO. Het wetsvoorstel regelt dat bureaus jeugdzorg gegevens over uithuisplaatsingen niet meer doorgeven aan het LBIO maar aan de Sociale Verzekeringsbank. Het rijk verwacht van provincies dat zij maatregelen nemen die een volledige en tijdige gegevenslevering waarborgen, gelijktijdig met de verlegging van de gegevensstroom, zoals voorzien in het wetsvoorstel. Het Rijk stelt structureel €0,2 miljoen beschikbaar om de gegevensuitwisseling van bureau jeugdzorg met de SVB te faciliteren. Ook ondersteunt VWS de bureaus jeugdzorg en zorgaanbieders bij de implementatie. Verder stellen provincies bureaus jeugdzorg en zorgaanbieders in staat voorlichting en communicatie te geven aan zowel biologische ouders als pleegouders over de genoemde wetswijziging.

Vergoeding bijzondere kosten

Op dit moment bestaat er verschil in de vergoeding van bijzondere kosten tussen pleegzorg in het gedwongen kader en in het vrijwillig kader. Voor het gedwongen kader is hier voor een apart budget. Voor het vrijwillig kader (en dus ook bij pleegouder-voogdij) geldt dat bijzondere kosten uit de algemene doeluitkering moeten worden gefinancierd. Uitgangspunt van het wetsvoorstel Verbetering positie pleegouders is dat na de verhoging van de pleegvergoeding in beginsel alle kosten voor een pleegkind worden gedekt door de pleegvergoeding. Zoals dat ook nu reeds het geval is, kunnen provincies en zorgaanbieders in uitzonderlijke situaties maatwerk bieden als de nieuwe pleegvergoeding niet toereikend is voor een specifieke situatie. Wanneer hiermee een plaatsing in een residentiële instelling wordt voorkomen, kan dit voor provincies niet alleen zorginhoudelijk maar ook financieel aantrekkelijk zijn.

Screening aspirant-pleegouders

Op 24 mei 2011 is het Kwaliteitskader 'voorbereiding en screening aspirant-pleegouders' zoals opgesteld door Jeugdzorg Nederland aan de TK aangeboden (TK 2010-2011, 31 839, nr. 113). Analoot aan deze brief moeten de provincies actief bij pleegzorgaanbieders nagaan of zij de voorbereiding en screening van aspirant-pleegouders conform het kwaliteitskader uitvoeren.

Zwerfjongeren (toevoeging op pag. 11, onder B Zwerfjongeren)

Inzet vanuit Rijk, IPO, VNG en overige ketenpartners is dat er een integrale aanpak zwerfjongeren wordt ontwikkeld onder regie van de gemeenten. Van provincies wordt verwacht dat zij actief een bijdrage leveren aan de invulling van de gezamenlijke aanpak zwerfjongeren. Dit betekent onder andere dat in het werkproces van de jeugdbescherming wordt verankerd dat voor jongeren in de jeugdbescherming ruim (3 maanden) voor het 18e jaar wordt nagegaan of voortzetting van de jeugdzorg in vrijwillig kader gewenst is. Als voortzetting gewenst is, wordt hiervoor tijdig een indicatie afgegeven. Indien voortzetting niet nodig is, vindt warme overdracht plaats naar de begeleiding door de gemeente.

In het vrijwillige kader wordt ruim (3 maanden) vóór het beëindigen van de jeugdzorg ingeschat of vervolghulp nodig is. Als dit het geval is – en verlengde jeugdzorg niet (meer) aan de orde is-, vindt warme overdracht plaats naar de gemeente. Gemeenten zullen voor de overdracht een vaste contactpersoon in de gemeente aangeven.

Slachtoffers loverboys (toevoeging nieuwe alinea E op pag. 11, onder 3 Aandachtsgroepen)

Om te voorkomen dat slachtoffers van loverboys in (te) zware vormen van jeugdzorg terecht komen wordt in 2011 een onderzoek uitgevoerd naar aard en omvang van de problematiek van deze slachtoffers. Indien de resultaten daartoe noodzaken volgt aanpassing van beleid ten behoeve van deze specifieke doelgroep.

Jeugdzorg 18 plus (toevoeging nieuwe alinea F op pag. 11, onder 3 Aandachtsgroepen)

Kinderbeschermingsmaatregelen kennen een leeftijdsgrens van 18 jaar. Voor een aantal jeugdigen is echter van belang dat de in het kader van een voogdij of ondertoezichtstelling in gang gezette zorg ook na het achttiende jaar wordt voortgezet. Van provincies wordt verwacht dat zij met bureau jeugdzorg afspraken maken over hoe deze jongeren gemotiveerd kunnen worden om in vrijwillig kader hun traject af te ronden.

Moeder-Kindhuis (toevoeging nieuwe alinea G op pag. 11, onder 3 Aandachtsgroepen)

Het Moeder-Kindhuis van instelling Rentray is een landelijke instelling voor jeugdzorg^{plus} waarin (aanstaande) tienermoeders en hun baby's worden opgevangen. Voorheen werd de behandeling en verzorging van de moeders gefinancierd vanuit het budget voor jeugdzorg^{plus} en de verzorging van de baby's vanuit de doeluitkering aan provincies. Het regelen van de financiering voor de baby's leverde voor de instelling veel administratieve lasten op. Om de administratieve lasten te beperken vindt vanaf 2012 de bekostiging voor behandeling en verzorging voor zowel de moeders als voor de baby's plaats ten laste van het budget voor de jeugdzorg^{plus}. Dit betekent dat provincies deze kosten niet langer hoeven te financieren.

Bijlage

Financieel kader 2012

Verdeelmodel

Het IPO heeft een verdelvoorstel gedaan voor de doeluitkering in het vrijwillig kader voor 2012 en 2013, gebaseerd op een door het SCP ontwikkeld verdelmodel. Het Rijk heeft dit voorstel overgenomen.

Overzicht totaalbudget per provincie voor 2011 en 2012¹

Provincie	2011	2012 ²
Groningen	42.224.028	45.003.601
Friesland	49.622.784	52.489.066
Drenthe	35.920.746	37.709.261
Overijssel	111.371.657	110.439.717
Gelderland	156.209.879	163.321.419
Flevoland	39.439.559	41.604.267
Utrecht	110.025.191	106.764.616
Noord-Holland	91.915.076	98.236.348
Zuid-Holland	128.238.434	106.131.036
Zeeland	29.233.302	30.350.723
Noord-Brabant	186.747.556	188.568.356
Limburg	99.580.223	93.713.204
Amsterdam	209.656.351	198.235.917
Rotterdam	117.491.134	119.800.343
Haaglanden	97.140.805	98.402.374
Totaal	1.504.816.727	1.490.770.247
OVA 2011 vrijwillig kader	29.259.000	29.259.000
Totaal beschikbaar	1.534.075.727	1.520.029.247

Opbouw:

	2011	2012
Doeluitkering vrijwillig kader	1.207.872.165	1.207.240.325
Doeluitkering justitieel	326.203.562	312.788.922
Totaal beschikbaar	1.534.075.727	1.520.029.247

¹ Bedragen zijn per provincie op het loon en prijs niveau 2010

² De doeluitkering voor de justitiële hulpverlening is gebaseerd op de aantallen cliënten van 2010 (t-2). De definitieve vaststelling vindt plaats op basis van de aantallen cliënten van 2011 (t-1).